4. bis

lexander Gvagninus in Sarmatia Europaea, et ſpeciatim in Livoniae deſcriptione. Hic eſt Plettenbergius, qvem Carolus V. in Principum Imperii numerum aſcripſit, qvo Magiſtri provinciam tuente, eqvitum Livonicorum res maxime floruerunt.

XI. Cum Valtero Plettenbergio, Ordinis huius felicitas extincta eſt, propterea qvod ſeqventes Magiſtri ſublata aeqvitate, et neglecto concordiae ſtudio, per malas dominandi artes ad opprimendum Rigae Archiepiſcopum, et occupandum totius Livoniae imperium connitebantur. Grave hoc inprimis videbatur Archiepiſcopo Gvilielmo, ſummae familiae Principi, magnisqve neceſſitudinibus innixo, et Regis Poloniae Sigismundi ex ſorore nepoti, haud paſſuro eripi libertatem. Qvam cum ſuis viribus tueri non poſſet, cum Rege Poloniae de patrocinio ac defenſione actum eſt, qvod Eqvites, potentia ſua fretos, ab incepto non retraxit. Movetur bellum, et in arce Kokenhuſana obſidetur Archiepiſcopus, nec multo poſt ad deditionem compulſus, in cuſtodiam datur, ac integro anni ſpatio ibi detinetur. Poſt haec Sigismundus Auguſtus rei indignitate permotus, miſit legatum cum plenis mandatis, qvi Magiſtrum ad liberandum e vinculis Marchionem exhortaretur. Sed ille ſuo et Ordinis malo pertinax, exorari non potuit, ratus eam Praeſulis captivitatem per ſibi eſſe opportunam, qva viam muniiſſet ad opprimendum Archiepiſcopum, maxime Ordini ſuo metuendum. Erat is qvidem multas ob res inviſus, inprimis autem hanc ob cauſam, qvod ſuo arbitratu qvaedam contra inſtituta et leges feciſſet, neqve expectato Procerum eccleſiaſticorum conſenſu, *Adiutorem* ſibi Chriſtophorum Ducem Megapolitanum conſti-

tuiſſet, et cum Rege iam diu Livoniae inhiante, atqve cum agnato Alberto, ab Imperii ſocietate averſo, ad extirpandos Ordinis ſui Eqvites conſpiraſſet, qvippe qvod, literis interceptis, palam eſſet. Archiepiſcopus infitiatione facti ſe defendebat, iure ſuo non ceſſurus, qvod non dubitaret, Regi ſe eſſe curae, cuius amicitia et neceſſitudo ſpem liberationis faciebant. Multum vero in Magiſtri, Gvilielmi Furſtenbergii, moderatione deſideratum eſt, qvi legato rebus infectis dimiſſo, Regem pro nepote ſollicitum, hac repulſa vehementer commovit, ut eas Magiſtri iniurias haud negligeret, bellumqve ex SCto. Procerum decerneret, ſtimulante eum Caſpare Munſtero, qvi Magiſtrum ſibi in eo munere praelatum, ſpreti pacis conſilii poenam dare cupiebat. Qvare ut Furſtenburgius totum belli Polonici impetum exciperet, neceſſe erat, niſi eum mox conſilii poenituiſſet. Rex etſi ad expeditionem paratus, tamen vicit animum, iramqve cohibuit, et placari ſe paſſus eſt, ſi qvidem conditiones de reſtituendo Archiepiſcopo, et ſarciendis damnis impleret. Non obniti auſus Magiſter, omnia facturum ſe recipit, et Archiepiſcopo cuſtodia liberato, Regem adit, et dicta promiſſaqve praeſtat. *Alex. Gvagninus in deſcriptione Livoniae, Tilemannus Bredenbachius in hiſtoria belli Livonici p. 226. ſeq.*

XII. Poſtea e vita exceſſit Archiepiſcopus Rigenſis, qvando Sigismundus, Livoniam defenſioni ſuae imparem conſpicatus, flagitavit, ut ſacramentum ſibi diceret, fidemqve obſeqvii religione obligaret. Chriſtophorus Mecklenburgius, qvem *Adiutorem* Gvilielmus ſibi aſciverat, foedere et amicitia Erici Sveonum Regis confir-

firmatus, totam Archiepiſcopi regionem ſibi vindicabat, ſed in initio et conatu reſiſtendi captus, atqve in Poloniam abductus, plus qvinqve annis in cuſtodia permanſit. Cetera Livonia, qvae Ordini parebat, captivitate Magiſtri Furſtenbergii, cuius liberandi gratia Ferdinandus Caeſar, et Magnus Tevtonici Ordinis Magiſter VVolffgangus, dimiſere Legatos in Ruſſiam, qvi poſt multas negotiorum itinerumqve moleſtias, ſpe fruſtrati in Germaniam redierunt, Furſtenbergius, in qvem Ruſſorum Imperator culpam belli contulit, diu in vinculis habitus, et in ea calamitate mortuus eſt, cum totus ille tractus, qva in Ordinis fines deſcriptus erat, magno in metu periculoqve verſaretur. Ita potiundae Livoniae occaſionem nactus Rex, amplas et opulentas, ac ſangvinis Germanici impendio partas regiones, ab Imperio Germanorum, ſine Imperatoris et Principum aſſenſu ſeiunxit, terrasqve antea Archiepiſcopo, et Magiſtro obnoxias, in ditionem Polonicam redegit, atqve in Lettia et Livonia *ducatum* inſtituit, ac regno Poloniae coniunxit: Curlandiam et Semigalliam Gotthardo Kettlero, qvem Furſtenbergius *Adiutorem* ſibi ſumpſerat, titulo et dignitate Ducis lege beneficiaria tenendas, MDLXI. attribuit atqve conceſſit. *V. Salomon Neugebauer hiſt. Polon. lib. VIII. Chytraeus in Saxonia p. 21.* Revalia, murus et propugnaculum contra Ruſſos, Erico Sveonum Regi ſe permiſit, et Magiſtro Livoniae obſeqvium renunciavit, qvam tota deinceps Eſthonia ſecuta eſt, et imperio ditioniqve Regis ſe ſubiecit. Priusqvam hoc fieret, Carolus V. ut pacta Gandavenſia docent, patrocinium tutelamqve huius provinciae Regi Svediae obtulit, propterea qvod Ruſſi cum infeſtis ſignis in Harriam moverant, et omnia crudeliter

diripuerant, Revaliam occupaturi, niſi Revalienſis populus, accepto praeſidio, contra vim impetumqve hoſtium ſe firmaſſet. Haec Ioannis Baſilidis irruptio contigit anno MDLV. qvo terror et deſperatio plurimorum animos inceſſebat, cum immanitatis Ruſſicae nullus finis modusqve eſſet, et rapinae, caedes, vaſtitasqve et ſolitudo paſſim conſpicerentur. Igitur vel deditione paciſcenda ſervitus Ruſſica, vel patrocinium praeſidiumqve Svedicum certe admittendum erat. Caeſar, praeter alias rerum temporumqve difficultates, magno locorum intervallo disiunctus, opem ferre non poterat, neqve alia liberandi ratio occurrebat, qvam ut in patrocinii clientelaris fidem acciperetur. Qva de cauſa Ferdinandus I. et Maximil. II. non repugnarunt, qvominus tota ea provincia ſub tutela Svedica ſe defenderet, et ſuo atqve Imperii iure ſervato, conſuleret ſaluti ſuae, ac profligaret Ruſſos, qvi iam plerasqve urbes et tractus, in poteſtate ſua habebant, et cupiebant, ut Magnus Holſatiae Dux fiduciarium et clientelare regnum, beneficio Ioannis Baſilii agnoſcendum, conſeqveretur. V. *David Chytraeus Chron. Sax. lib. XX. Simon Schardius rerum Germanicarum c. IV. p. 140. Michael Caſpar Londorpius Act. publ. cont. lib. IX. cap. I.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

):o:(